

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5CoCsp/13/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120201665
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8120201665.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlaty Simkovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtna 48, 811 07 Bratislava, IČO: 35 831 154, právne zastúpeného: JUDr. Ján Šoltés, advokát so sídlom Mýtna 48, 811 07 Bratislava, proti žalovanému: H. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XX, XXX XX J., právne zastúpeného: JUDr. Ladislav Riedl, advokát so sídlom Slovenská 46, 080 01 Prešov, o zaplatenie 1.432,09 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 8Csp/26/2020 - 112 zo dňa 18.12.2020, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok v napadnutej časti t.j. okrem výroku II. o zastavení konania v prevyšujúcej časti a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 1.236,89 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.432,09 Eur od 27.6.2017 do 16.12.2019 vo výške 5 % ročne zo sumy 1.402,09 Eur od 17.12.2019 do 16.1.2020 vo výške 5 % ročne zo sumy 1.372,09 Eur od 17.1.2020 do 13.2.2020, vo výške 5 % ročne zo sumy 1.342,09 Eur od 14.2.2020 od 15.10.2020 vo výške 5 % ročne zo sumy 1.289,49 Eur 16.10.2020 do 1.12.2020, vo výške 5 % ročne zo sumy 1.236,89 Eur od 2.12.2020 do zaplatenia a to všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti konanie zastavil.

III. Vyslovil, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100%.

2. Právne odôvodnil svoje rozhodnutie podľa ust. § 52 ods. 1 - 4, § 53 ods. 9, § 100 ods. 1, 2, § 101, § 103, § 565, § 657 a § 658 Občianskeho zákonníka, § 1, § 2, § 9 a § 11 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, a podľa § 1a ods. 3 a § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (21.10.2015).

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že na základe vykonaného dokazovania zistil, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným bola uzavretá spotrebiteľská zmluva. Zmluva o pôžičke je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou aj v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa, v zmysle Smernica Rady č. 93/13/EHS zo dňa 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka. Na základe uvedenej zmluvy boli žalovanému poskytnuté finančné prostriedky vo výške 2.000,- Eur, ktoré mal splatiť v pravidelných mesačných splátkach. Keďže žalovaný riadne a včas neplnil svoj záväzok, právny predchodca žalobcu dôvodne pristúpil k zosplatneniu úveru. Prioritne sa súd prvej inštancie zaoberal vznesenou námietkou premlčania. Trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Tým

je objektívne vymedzený začiatok plynutia premlčacej doby, ktorý je odvodený od slova „mohlo“ a nie od slova „mohol“. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohol byť dôvodne podaný návrh na začatie konania na súd (actio nata). Ide o objektívnu možnosť vykonať právo bez zreteľa na to, či oprávnená osoba (veriteľ) by mohol právo subjektívne vykonať alebo nie, t.j. či oprávnený subjektívne vedel alebo nevedel o svojom práve. Podľa § 103 druhej vety Občianskeho zákonníka pri zosplatnení úveru začína plynúť premlčacia doba nie od omeškania celej zosplatnenej pohľadávky, a teda nie od momentu účinnosti zosplatnenia, ale od omeškania splátky, pre ktorú došlo k zosplatneniu. Súd prvej inštancie zastával názor, že by malo ísť o prvú omeškanú splátku, ktorá nebola uhradená, resp. bola uhradená len čiastočne, čo je logický dôsledok zásady upravenej v § 101 Občianskeho zákonníka spočívajúcej v tom, že relevantné je posúdenie toho, kedy sa právo mohlo vykonať prvýkrát. Zákonodarcu totiž jasne v § 103 vete druhej Občianskeho zákonníka uviedol, od kedy plynie premlčacia doba pri zosplatnení úveru, t.j. odo dňa zročnosti nesplnenej splátky. Účelom tohto ustanovenia je, aby veriteľ pri omeškaní dlžníka nebol pasívny a aby včas využil svoje právo na zosplatnenie úveru. V prípade spotrebiteľskej zmluvy má dodávateľ podľa § 53 ods. 9 OZ povinnosť čakať s využitím práva na predčasné zosplatnenie (§ 565 OZ) ešte tri mesiace od omeškania so zaplatením splátky, to však nič nemení na tom, že premlčacia doba sa aj v takomto prípade začína počítať odo dňa zročnosti tejto omeškanej splátky, v danom prípade splátky splatnej dňa 20.2.2017. Súd prvej inštancie teda zastával názor, že v danom prípade premlčacia doba začala plynúť odo dňa nasledujúceho po splatnosti tejto splátky, t.j. odo dňa 21.2.2017. Vychádzal z ust. § 565 OZ v spojení s § 53 ods. 9 OZ, pričom vzal do úvahy skutočnosť, že pôvodný veriteľ upozornil žalovaného na možnosť zosplatnenia úveru výzvou zo dňa 26.4.2017, kedy neboli zaplatené splátky zročné k 20. dňu mesiaca február až apríl 2017 (3 x 57,70 Eur = 173,10 Eur). Keďže žalovaný dlžné splátky neuhradil žalobca po tomto upozornení pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru. Preto súd prvej inštancie usúdil, že podľa ust. § 103 O.z., začala plynúť premlčacia doba dňom nasledujúcim po splatnosti splátky zročnej dňa 20.02.2014, (ide o nesprávny údaj, lebo sa jednalo o splátku, tak ako bolo uvedené vyššie zo dňa 22.02.2017), a nárok na zaplatenie omeškaných splátok ako aj zosplatnenej istiny sa premlčal dňa 21.06.2017 (zase ide o nesprávny údaj, lebo sa jednalo o 21.02.2020). Následne už súd prvej inštancie v dôvodoch správne píše, že žalobca podal žalobu dňa 03.02.2020, teda v rámci zákonom stanovenej trojročnej premlčacej doby, a preto námietka žalovaného nie je skutočne, čo do premlčania nároku dôvodná.

4. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj primeranosťou dohodnutej ročnej úrokovej sadzby. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, no nemali by byť vyššie ako 100% oproti priemeru bánk. V zmluve je dohodnutá úroková sadzba z úveru vo výške 27%, ktorá síce prevyšuje dvojnásobok priemernej úrokovej miery z úverov poskytnutých bankami na Slovensku iba o 0,7%, avšak súd prvej inštancie zároveň považoval za potrebné dodať, že odplata úveru v rovnakej sadzbe, t.j. 27% neprevyšuje dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov pri obdobných úveroch so splatnosťou do 5 rokov. V danom prípade teda súd prvej inštancie nepovažoval dohodnutý úrok za neprimerane vysoký a teda taký, ktorý by bol v rozpore s dobrými mravmi, najmä s ohľadom na fakt, že odplata je v medziach odplaty určenej v zmysle § 1a Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.

5. Súd prvej inštancie sa zaoberal i námietkou žalovaného, čo do aplikácie ust. § 39a Občianskeho zákonníka (ďalej OZ) a konštatoval, že zákon v § 39a OZ kumuluje jednak objektívnu stránku úžery a jednak subjektívnu stránku. Tou objektívnou je porovnanie vzájomných plnení. V prípade tiesne podľa tohto ustanovenia ide o subjektívny stav konajúceho v dôsledku čoho tento právny úkon urobí. Tiesňou sa rozumie napr. nebezpečenstvo ohrozenia života, dobrej povesti a pod.. Ide o mimoriadne ťaživú situáciu dlžníka, ktorá je vyvolaná určitou, v danej situácii naliehavou potrebou, ktorej uspokojenie nie je v možnostiach poškodeného. Tiesňou je situácia, ktorá je tak závažná, že priamo ohrozuje existenciu dlžníka. Žalovaný takéto skutočnosti nepreukázal. Taktiež považoval za potrebné dodať, že menej nepriaznivé majetkové pomery žalovaného nemožno stotožňovať s pojmom tiesne. Do úvahy neprichádza ani použitie § 49 OZ, nakoľko žalovaný od zmluvy ani neodstúpil.

6. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 1.236,89 Eur pozostávajúcej z neuhradenej časti splatných dlžných splátok (t.j. splátok splatných dňa 20.2.2017, 20.3.2017, 20.4.2017 a dňa 20.5.2016), ako aj zo zosplatneného zvyšku úverovej istiny po zohľadnení čiastočných úhrad žalovaného.

7. Podľa zistenia súdu prvej inštancie sadzba úroku z omeškania v súlade s ustanovením § 517 OZ v spojení s Nariadením vlády SR č. 87/1995 Z.z. bola ku dňu 27.6.2017 (t.j. od dňa nasledujúceho po uplynutí piatich dní od zosplatnenia úveru listom zo dňa 21.6.2017) vo výške 5 % p.a.. Vzhľadom na priznaný nárok, súd žalovaného zaviazal aj na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5 % ročne z jednotlivých dlžných súm po zohľadnení platieb žalovaného.

8. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie podľa ust. § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1, v spojení s ust. § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej „CSP“). Žalovaný zavinil čiastočné zastavenie konania a vo zvyšku bol úspešný žalobca. Preto súd prvej inštancie priznal žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu. Konštatoval, že o výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnom skončení veci (§ 262 ods. 2 ods. CSP).

9. Proti tomuto rozsudku, a to čo do výroku I. a III., ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 1.236,89 Eur s príslušenstvom a nahradiť trovy konania žalobcovi v rozsahu 100%, podal včas odvolanie žalovaný. Poukázal na znenie ust. § 39a OZ a tvrdil, že poskytnutý úver bol dohodnutý za úžerný úrok, nakoľko ročná úroková sadzba je v zmluve uvedená vo výške 27%. Priemerné úrokové miery z nových obchodov - spotrebiteľských úverov prezentované NBS boli v októbri 2015 so splatnosťou 1-5 rokov vo výške 10,75% p.a. je zrejmé, že úroková sadzba uvedená v zmluve dosahuje 2,5 násobok priemeru na trhu, čo nezodpovedá zákonom požadovanému prístupu dodávateľa k spotrebiteľovi s odbornou starostlivosťou a konaniu v súlade s dobrými mravmi. Žalovaný sa nestotožňuje so skutkovými závermi súdu prvej inštancie ku ktorým dospel z dôvodu, že je zjavné, že kategória odplaty v sebe poníma aj úrok, a preto nie je možné stotožniť ich. To, že výška úrokovej sadzby požadovaná od dlžníka môže odporovať dobrými mravom bolo súdmi Slovenskej republiky rozhodnuté konzistentne a dlhodobo. Z toho plynie záver, že napriek neprekročeniu maximálnej výšky odplaty to nezabavuje veriteľa povinnosti dbať na to, aby neposkytoval úvery za úrok, ktorý presahuje v tomto prípade priemer na trhu o 151%. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 7Co/220/204 zo dňa 27.04.2014, z ktorého citoval. Na záver aj to, že pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako 100% oproti priemeru bánk. Žalovaný vzniesol v konaní námietku premlčania, pretože istina úveru bola pre úžeru poskytnutá bez právneho dôvodu. Odo dňa nasledujúceho mal veriteľ možnosť uplatniť nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Subjektívna dvojročná premlčacia doba mu mala podľa názoru žalovaného uplynúť dňa 28.10.2017, teda pred podaním žaloby. Preto navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

10. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca. Považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti za vecne správne. Je toho názoru, že súd prvej inštancie sa dostatočne vysporiadal s právnou aj skutkovo u stránkou veci. Na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, a s jeho rozhodnutím, ktoré je tak vecne správne sa v plnom rozsahu stotožňuje. V spore bolo preukázané, že žalovaný poskytnutú sumu úveru veriteľovi nezaplatil. Preto v súlade so zákonom a princípom spravodlivosti bol žalovaný zaviazaný zaplatiť súdom na zaplatenie sumy nevráteného úveru. Konajúcemu súdu žalobca oznámil, že žalovaný na žalovanú pohľadávku pravidelne uhrádza platby vo výške 52,60 Eur mesačne. Z takéhoto konania žalovaného jasne vyplýva, že tento si je vedomý svojho dlhu voči žalobcovi. Vzhľadom k tomu sa javí žalobcovi podanie právneho zástupcu žalovaného ako nedôvodné, nakoľko je v rozpore so samotným konaním žalovaného. Rovnako považoval žalobca za potrebné uviesť, že samotné vyjadrenie vo veci podané právnym zástupcom žalovaného nie je žalovaným podpísané. Nakoľko plná moc na zastupovanie v konaní udelená žalovaným, advokátskej kancelárii JUDr. Ladislav Riedl, advokát, doručená žalobcovi nebola, žalobca sa domnieva či toto podanie právneho zástupcu žalovaného zo dňa 09.02.2021 je v súlade s vôľou samotného žalovaného a či má o ňom vôbec vedomosti. Preto žalobca navrhol rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť.

11. Ďalšie vyjadrenia do spisu predložené neboli, aj keď vyjadrenie k žalobcu k odvolaniu žalovaného bolo zasielané žalovanému prostredníctvom jeho právneho zástupcu. Odvolací súd poznamenáva, že plný moc udelil žalovaný advokátovi JUDr. Ladislav Riedl, advokátska kancelária Prešov, ul. Slovenská 46 dňa 04.05.2020, a je založená na čl. 39 spisu.

12. Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v napadnutej časti, t.j. okrem II. o zastavení konania v prevyšujúcej časti, v zmysle zásad uvedených v ust. § 379 a nasledujúcich CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 385 CSP a *contrario* a zistil, že odvolanie žalovaného v napadnutej časti je dôvodné.

13. Z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať, nemusí byť pritom daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS/78/05).

14. Odvolanie žalovaný nepodal proti výroku II. súdu prvej inštancie, ktorým bolo v prevyšujúcej časti konanie zastavené. Tento výrok v zmysle § 367 ods. 2 CSP nadobudol právoplatnosť, preto ho odvolací súd nepreskúmaval.

15. Odvolací súd po prejednaní podaného odvolania žalovaného dospel k záveru, že toto odvolanie je dôvodné, keďže záver súdu prvej inštancie, ktorý mal za to, že výška dojednaných úrokov je primeraná a nevedie k neplatnosti tohto zmluvného dojednania, nie je správny. Súd prvej inštancie posúdil primeranosť dohodnutej ročnej úrokovej sadzby a došiel k záveru, že v zmluve dohodnutá úroková sadzba úveru vo výške 27% síce prevyšuje dvojnásobok priemernej úrokovej miery z úverov poskytnutých bankami, avšak zároveň dodal, že odplata úveru v rovnakej sadzbe, t.j. 27% neprevyšuje dvojnásobok priemernej ročnej percentuálnej miery nákladov pri obdobných úveroch so splatnosťou do 5 rokov. Teda súd prvej inštancie nepovažoval dohodnutý úrok za neprimerane vysoký, teda taký, ktorý by bol v rozpore s dobrými mravmi najmä s ohľadom na fakt, že odplata je v medziach odplaty určenej v zmysle § 1a Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. Odvolací súd má za to, že námietka žalovaného, keď sa nestotožnil s odôvodnením rozsudku, že súd prvej inštancie sa nezaoberal priamo výškou úrokovej sadzby, ale výškou odplaty je dôvodná. Odplatu pri poskytovaní peňažných prostriedkov spotrebiteľovi tvoria úrok, poplatky a akékoľvek odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy, a ktoré sú spojené s poskytutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytnutí peňažných prostriedkov. Pri výpočte odplaty sa vychádza z predpokladu, že spotrebiteľská zmluva zostane platná dohodnutý čas, a že dodávateľ a spotrebiteľ si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve. Teda kategória odplaty v sebe poníma aj úrok a preto nemožno odplatu a úrok stotožňovať. Odvolací súd považuje za potrebné sa vyjadriť aj k odvolacej námietke žalovaného, že výška úrokovej sadzby požadovanej od dlžníka môže odporovať dobrým mravom a že uvedené bolo súdmi SR judikované konzistentne a dlhodobo. Možno prisvedčiť odvolateľovi, že napriek neprekročeniu maximálnej výšky odplaty veriteľ má povinnosť dbať na to, aby neposkytoval úvery za úrok, ktorý presahuje v priemere na trhu 100%, prípadne až 151% ako v danom prípade tvrdí vo svojom odvolaní žalovaný.

16. Úroky dohodnuté pri poskytovaní peňažnej pôžičky predstavujú odmenu za užívanie požičanej istiny. Je nepochybné, že neprimerane vysoké úroky, dojednané pri peňažnej pôžičke sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania a vzájomných vzťahov medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku, a teda sú v rozpore s dobrými mravmi. Dobrými mravmi v občianskoprávných vzťahoch sa v súdnej praxi rozumie súbor spoločenských, kultúrnych a mravných pravidiel správania, ktorý je v súlade so všeobecne uznávanými vzťahmi medzi ľuďmi a mravnými princípmi spoločenského zriadenia a ktorý v historickom vývoji osvedčil istú nemennosť, vystihujúc podstatné historické tendencie, ktoré sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem.

17. Ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka patrí k právnym normám s relatívne neurčitou (abstraktnou) hypotézou, t. j. právnym normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, dopredu neobmedzeného okruhu okolností. Pri posudzovaní, či konanie účastníka občianskoprávneho vzťahu je v súlade, či v rozpore s dobrými mravmi, zákon výslovne neurčuje, z akých hľadísk má súd vychádzať, preto závisí v každom prípade

na úvahe súdu. Rozhodnutie o tom, či sú splnené podmienky pre použitie § 3 ods. 1 OZ alebo § 39 OZ, alebo § 39a OZ je vždy potrebné urobiť po starostlivej úvahe, v rámci ktorej musia byť zvážené všetky rozhodujúce okolnosti.

18. Odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo 1/2009 zo dňa 31.07.2009, podľa ktorého hoci maximálna výška úrokov (ako odplaty za užívanie požičanej finančnej čiastky) pri peňažných pôžičkách ani pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán, nie je neobmedzená. Dohoda o výške úrokov totiž musí byť v súlade s ustanovením § 39 OZ, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Právny úkon postihnutý takouto vadou je absolútne neplatný. O takýto stav pôjde spravidla vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovanú peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy. Rovnako je potrebné poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5 Cdo 26/2011, podľa ktorého pri dojednávaní úrokov pri peňažnej pôžičke koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“ bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník poskytoval veriteľovi nepriemerané až úžernícke úroky. Novela OZ vykonávaná zákonom č. 106/2014 Z.z. účinným od 01.06.2014 zavádza v § 39a ďalší prípad absolútnej neplatnosti právnych úkonov. Ide o neplatnosť právnych úkonov, ktoré urobí fyzická osoba ako nepodnikateľ. Nadpis § 39a znie „Úžera“. Z dôvodovej správy k zákonu č. 106/2014 Z.z. vyplýva, že objektívne - vyžadovalo sa, aby si jedna strana dala sľúbiť plnenie určitej majetkovej hodnoty, ktoré cenu plnenia v čase uzavretia zmluvy prevyšovalo do tej miery, že existoval podľa okolností hrubý nepomer medzi vzájomnými plneniami. Nápadný nepomer hodnôt je daný vždy tam, kde rozdiel vzájomných protiplnení je v značnom nepomere k obvyčajnej, konkrétnymi pomermi odôvodnenej hodnote. Napríklad pri pôžičke pôjde o úroky, ktoré presahujú úroky obvyklé.

19. V danom prípade súd prvej inštancie zistil, že úroková miera 27% dohodnutá medzi žalobcom, respektíve jeho právnym predchodcom a žalovaným prevyšuje obvyklú úrokovú mieru podľa priemerných úrokov obchodných bánk. Súd prvej inštancie konštatoval, že o dvojnásobok + 0,7% žalovaný dokonca tvrdí, že je to o 151%. Odvolací súd znova poznamenáva, že dohodnuté úroky sú odplatou za užívanie požičanej sumy, teda nemajú zabezpečovaciu funkciu a na to, že ich výška je v rozpore s dobrými mravmi nemá vplyv, že táto bola dohodnutá. V súlade s dobrými mravmi je taká výška úrokov, ktorá predstavuje primeranú výšku odplaty (odmeny), za užívanie požičanej sumy, teda ňou dôjde k zhodnoteniu požičaných peňažných prostriedkov bežným (obvyklým spôsobom). Podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade tomu tak nie je. Aj keď súd prvej inštancie správne uviedol, že ust. § 39a OZ sú upravené kumulatívne aj subjektívne podmienky úžery pre neplatnosť právneho úkonu okrem objektívnej stránky musí byť naplnená aspoň jedna zo subjektívnych podmienok. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaný nepreukázal skutočnosti, že by u neho existovala tieseň ako situácia, ktorá je tak závažná, že priamo ohrozuje existenciu dlžníka. Zároveň konštatoval, že menej nepriaznivé majetkové pomery žalovaného nemožno stotožňovať s pojmom tiesne. Súd prvej inštancie sa však nezaoberal tým, že ďalším subjektívnym predpokladom je neskúsenosť osoby, ktorá zmluvu uzatvára. Určité zmluvy podľa dôvodovej správy k uvedenému ust. § 39a OZ môže uzatvárať osoba raz za život, takže skúsenosť ani v tejto oblasti objektívne nevie nadobudnúť. Súd prvej inštancie sa nevyporiadal ani s námietkou premlčania tak, ako ju vzniesol žalovaný, ktorý namietal, že z dôvodu absolútnej neplatnosti zmluvy, z dôvodu, že boli dohodnuté úžernícke úroky môže ísť vo vzťahu žalobcu a žalovaného iba o bezdôvodné obohatenie, pričom nárok sa premlčal v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe.

20. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci, i to či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne a úplne aplikoval príslušné právne predpisy. Zároveň odvolací súd zisťoval, či súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil riadne i s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní napríklad rozhodnutie ÚS SR sp.zn. II.ÚS 78/05.

21. Tak ako odvolací súd uviedol vyššie súd prvej inštancie nedal odpoveď na všetky otázky tak, ako ich predstrel žalovaný vo svojom odvolaní, ako to namietal aj v priebehu konania. Preto odvolací súd

s poukazom na ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil rozsudok v napadnutej časti, a postupom podľa § 391 CSP vrátil vec v rozsahu zrušenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

22. Úlohou súdu prvej inštancie bude znova vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom. Následne vo veci znova rozhodnúť a samozrejme svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v ust. § 220 ods. 2 CSP aj náležite odôvodniť. Nemožno opomenúť ani fakt, že ide o spotrebiteľský spor, ktorý je okrem iného ovládaný aj vyšetrovacou zásadou podľa ust. § 295 CSP.

23. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie rozhodne i o náhrade všetkých trov konania v zmysle ust. § 396 ods. 3 CSP.

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).